

Sjeldne fugler i Aust-Agder

LRSK-rapport nr. 13

ROLF JØRN FJÆRBU OG JAN HELGE KJØSTVEDT

I denne rapporten presenteres funn av sjeldne fugler fra 2008, samt enkelte eldre funn, som er behandlet av Aust-Agders lokale rapport- og sjeldenhetskomité (LRSK). I alt er det godkjent 67 funn av 35 arter. I tillegg kommer et knippe vandrefalkhekkinger fra 2008. Sangsvane er for første gang funnet hekkende i Aust-Agder, nærmere bestemt i Tvedestrand kommune. Tre funn som siden sist er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugl (NSKF) blir også presentert. Svartglente, *Milvus migrans*, og polarsvømmesnipe, *Phalaropus fulicarius*, er begge observert for andre gang i Aust-Agder, mens dverglerke, *Calandrella brachydactyla*, er ny art for fylket. Ingen saker er henlagt på grunn av utilstrekkelig dokumentasjon, men komiteen har i noen tilfeller måttet innhente supplerende opplysninger i ettertid.

I mai 2008 lanserte Artsdatabanken en nasjonal rapporteringsportal (et rapporteringsnettsted) med fire underportaler. En for fugler en for småkryp, en for pattedyr, amfibier og reptiler og til slutt en for planter. Portalen kalles artsobservasjoner.no (AO). AO er ment å skulle erstatte alle lokale, ustandardiserte løsninger som har eksistert landet over. I tillegg til at portalen sammenstiller og tilgjengeliggjør nasjonale artsdata vil AO etterhvert bl.a. lette arbeidet med å produsere LRSK-rapporter siden systemet kan generere disse direkte. Gjennom en nasjonal portal sikres også en mer enhetlig behandling av funn fra hele landet og dermed heves kvaliteten på registrerte data.

Allerede i år ser man at enkelte sjeldenhetsrapporter leveres gjennom AO, men *Sjeldne fugler i Aust-Agder (LRSK-rapport nr. 13)*, vil likevel i hovedsak være basert på innleverte skjemaer som tidligere år.

LRSK i Aust-Agder har hatt ett møte siden forrige rapport (Fjærbu & Kjøstvedt 2008). Dette ble avholdt i Grimstad 15.01.2008. I det følgende presenteres alle observasjoner som ble behandlet på dette møtet, i tillegg til et mindre antall saker som av ulike årsaker har blitt behandlet av komiteen per e-post eller direkte på artsobservasjoner.no i ettertid, samt tre funn som er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugl (NSKF). Antall observasjoner fra 2008 vitner om bra aktivitet på fuglekikkerfronten i fylket også dette året. Det synes generelt å være et oppsving i antall aktive fuglekikkere i fylket. Komiteen takker alle som har bidratt med observasjoner i løpet av det siste året.

I forbindelse med den avsluttede atlasrapporten er det også i 2008 tatt et tak for å få rapportert inn enkelte eldre observasjoner. Når det gjelder vandrefalk, så er arten ettertraktet blant faunakriminelle og derfor er hekkingene bare oppgitt med kommunetilhørighet og ikke med eksakt navn på lokaliteten. Fylkets første hekkfunn av sangsvane er heller ikke nøyaktig angitt med lokalitet.

Der forekomsten av en art i vårt fylke skal sammenlignes med den innrapporterte forekomsten av arten nasjonalt bruker vi *Fugler i Norge 2004* (Reinsborg m.fl. 2008). I denne rapporten har vi som tidligere, helt utelatt funn av alle rapporteringsarter. En oppdatert fuglerapporteringsliste for Aust-Agder finnes på foreningens hjemmeside under LRSK og komiteen har i forbindelse med etableringen av www.artsobservasjoner.no foretatt en gjennomgang av listene og oppdatert de enkelte arters status også her. En samlerapport for alle rapporteringsarter innsendt i årenes løp til LRSK vil bli utarbeidet for presentasjon i et framtidig nummer av *Fugler i Aust-Agder*.

LRSK har i 2008 bestått av Rolf Jørn Fjærbu, Leif Gunleifsen, Geir Andre Homme, Jan Helge Kjøstvedt og Rune Skåland. Møtet ble holdt hos Rolf Jørn den 15. januar, og alle var til stede. Rolf Jørn og Jan Helge har delt sekretæransvaret.

Tegnforklaring

- G* godkjent med belegg; f. eks. fotografier, video- eller lydopptak, feltskisser og fjær
- G° godkjent uten belegg, men på grunnlag av utførlig beskrivelse
- GH godkjent hekkefunn (Atlasprosjektets C- eller D-kode)
- M hannfugl (masculus)
- F hunnfugl (femina)
- ad. voksen fugl (adultus)
- K kalenderår (om alder; en fugl er 1K fram til første årsskifte, deretter 2K, 3K o.s.v. En fugl som angis som for eksempel 2K+ er i sitt andre kalenderår *eller eldre*).

Systematikk og navnetting følger Ree & Gjershaug (1994) og endringer gitt i Mjøs (2002). Observasjonene listes opp kommunevis og kronologisk, med LRSK sitt saksnummer bak observatørens navn. Se under LRSK på nettsiden www.agderfugl.net eller <http://artsobservasjoner.no/fugler/> for gjeldende liste over arter som skal beskrives for godkjenning, og de som kun skal rapporteres.

Observasjoner godkjent av LRSK Aust-Agder i perioden 1. januar 2008 – 31. desember 2008.

Islom (*Gavia immer*)

- Arendal G* 1 individ, Alvekilen, Tromøy, 01.01.2008 (Rune Skåland) (Sak 79/08)
- G* 1 individ Brekka, Tromøy, 09.11.2008 (Rune Skåland, Arvid Johnsen) (Sak 3/08)
- G* 2 individer Bjellandstrand 28.12.2008 (Inger Berggren, Per Kristensen, Leif Gunleifsen, Reidar Gunleifsen, Rune Skåland, Tore Gryting Andersen) (Sak 1/08)

Funn nr. 10-12 i fylket av en art som er en fåtallig overvintrer langs kysten.

Gråstrupedykker (*Podiceps auritus*)

- Arendal G° 1 individ Hoveodden 01.05.2008 (Rune Skåland, Arvid Johnsen, Geir A. Homme) (Sak 80/08)

- G° 1 individ Bjellandstrand 28.12.2008 (Inger Berggren, Per Kristensen, Leif Gunleifsen, Reidar Gunleifsen, Rune Skåland, Tore Gryting Andersen) (Sak 2/08)
- Tvedestrand G° 2 individer Sandskjæra 19.12.2008 (Erik Hult) (Sak 78/08)

Funn nr. 19-21 i fylket av en fåtallig, men nok noe oversett vintergjest hos oss.

Horndykker (*Podiceps auritus*)

- Arendal G° 1 individ i overgangsdrakt Bjellandsstrand, Tromøy, 28.03.2008 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 81/08)

En relativt sjelden art i vinterhalvåret, men den er likevel trolig noe oversett i fylket vårt.

Grålire (*Puffinus griseus*)

- Grimstad G° 1 individ Hasseltangen 23.09.2007 (Arvid Johnsen) (Sak 4/08)

Det andre funnet av grålire i fylket. Den første fuglen ble sett utenfor Justøya i Lillesand 24.08.2005 (Kjøstvedt 2007). Arten er nok noe oversett i perioder med sterk pålandsvind sommer og tidlig høst.

Sangsvane (*Cygnus olor*)

- Tvedestrand GH* Par med 2 pull. Gjeving 03.08.2008 (Oddvar Salomonsen, Rune Skåland) (Sak 62/08)

Sangsvane er Aust-Agders siste tilskudd på listen over konstaterte hekkende fuglearter. Det var relativt overraskende at det skjedde allerede nå selv om fugler i voksendrakt er sett i mai måned i østre deler av fylket ved flere anledninger de siste årene. Hekkefunnet ble gjort i et lite, avsidesliggende skogstjern så det kan ikke utelukkes at hekking også har skjedd tidligere år, og at arten kan hekke på flere lokaliteter.

Ringgås (*Branta bernicla*)

- Risør G° To ind. trakk syd ved Sildodden 31.05.2008 (Fred W. Christoffersen) (Sak 63/08)

Mange ringgjess (underarten *B.b.hrota*) kommer trekkende fra Danmark siste uka i mai, og de fleste når land i nærheten av fylkesgrensa mellom Aust- og Vest-Agder før de følger kysten vestover og nordover til hekkeplassene på Svalbard og Grønland. Datoen kan tyde på at dette var et par etternølere som var litt ute av kurs, men underartstilhørighet er ikke fastslått, så den østlige varianten (*B.b.bernicla*) kan ikke utelukkes.

Mandarinand (*Aix galericulata*)

- Arendal G* 1 hann Langsæ 06.11.2008 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Per Kristensen m.fl.) (Sak 5/08)
- G* 2 hanner Langsæ 26.11-31.12.2008 (Rune Skåland, Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen, Inger Berggren, Heidi Lillehammer m.fl.) (Sak 6/08)

Froland G* 3 hanner Hurvedalstjern 30.04.-04.05.2008 (Magne Gjelsvik, Inger Lyngroth) (Sak 7/08)

Nok en gang er det hannfugler som dukker opp hos oss, men det er spesielt at de opptrådte både to og tre sammen. De to observasjonene fra Langsæ regnes som to separate funn, selv om det kan tenkes at det er den første som har fått selskap av en til etter nyttår. Tospannet har pendlet mellom foringsplassen i Langsæ og Ronakanalen. Arten regnes som rømt fangenskapsfugl og plasseres derfor i kategori E på den norske fuglelisten.

Snadderand (*Anas strepera*)

Arendal G° 1 hunnfarget Saulekilen 15.11.2008 (Arvid Johnsen) (Sak 8/08)

Kun det 6. funnet av denne sjeldne, men muligens noe oversette arten i Aust-Agder. Det forrige funnet var fra Evje og Hornnes 26.05.2005 (Lislevand 2006).

Stjertand (*Anas acuta*)

Grimstad G° 1 hunnfarget Temse 22.09.2008 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 9/08)

Lillesand G° 1 hunnfarget Vålane, Høvåg skole, 14.09.2008 (Jan Helge Kjøstvedt) (Sak 11/08)

Tvedestrand G° 1 hann Sandskjæra 07.02.2008 (Erik Hult) (Sak 10/08)

Kun det 9.-11. funnet av stjertand i Aust-Agder. To av funnene er fra normal trekktid på høsten, mens vinterfunnet må karakteriseres som uvanlig.

Skjeand (*Anas clypeata*)

Arendal G* 1 hunnfarget Langsæ 06.11.2008 (Rune Skåland, Per Kristensen, Rolf Jørn Fjærbu m.fl.) (Sak 12/08)

Grimstad G° Par trakk over ved Søm, Fevik, 30.04.2008 (Arvid Johnsen) (Sak 13/08)

Funn nr. 17 og 18 i fylket. Vårobservasjonen er i normal trekktid, mens høstobservasjonen må karakteriseres som svært sein. Hekkefunn mangler fremdeles fra Aust-Agder.

Havørn (*Haliaeetus albicilla*)

Arendal G° 1 adult Holmesund 04.02.2008 (Erik Hult) (Sak 14/08)

Grimstad G° 1 individ Kalvehageneset, Homborsund, 15.11.2008 (Rolf Jørn Fjærbu, Ingunn Fjærbu) (Sak 15/08)

Risør G° 1 ad. Brøbbervann 16.04.2007 (Arild Omberg) (Sak 16/08)

G° 2 2K Barmen 18.03.2008 (Fred W. Christoffersen) (Sak 17/08)

Nok et godt år for havørn i fylket, men foreløpig er det ingen tegn på at hekkforsøk er nært forestående.

Sivhauk (*Circus aeruginosus*)

Arendal G° 1 individ Løddesøl 27.08.2008 (Inger Berggren, Tom Anders Johannessen) (Sak 18/08)

Et nokså gjennomsnittlig år for sivhauk i fylket etter noen gode år i 2005 og 2006. Funnet er gjort på en velegnet lokalitet i normal trekketid for en art som nok er noe oversett hos oss.

Myrhauk (*Circus cyaneus*)

Arendal	G*	1 2K hann Løddesøl 16.09.2008 (Rune Skåland, Inger Berggren, Geir Homme, Kurt Dalen) (Sak 19/08)
	G*	2 1K Løddesøl, 16.09.2008 (Rune Skåland, Inger Berggren, Geir Homme, Kurt Dalen) (Sak 20/08)
Evje og Hornnes	G*	1 ad. 2K+ hann Bjoråvika 26.10.2008 (Arild Breistøl, Lars Breistøl, Osmund Breistøl) (Sak 82/08)
Grimstad	G°	1 hunnfarget 1K+ Temse 09.10.2008 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 21/08)
Risør	G°	1 hunnfarget Barmen trakk nord 02.05.2008 (Fred W. Christoffersen) (Sak 22/08)

Et bra antall høstfunn til normal tid. Myrhauken sees vanligvis hos oss på trekket. Det burde være mulig å gjøre flere observasjoner av arten om våren også.

Lerkefalk (*Falco subuteo*)

Risør	G°	2 individer (en rastende og en trekkende nord) Sildodden 01.05.2008 (Fred W. Christoffersen) (Sak 23/08)
	G°	1 individ trakk nord ved Barmen 04.05.2008 (Fred W. Christoffersen) (Sak 24/08)

De to fuglene fra Sildodden regnes som separate funn i og med at de ikke var i følge. Dette er det 5.-7. godkjente funnet av arten i Aust-Agder. Det er ikke unaturlig at trekkobservasjoner gjøres øst i fylket i og med at arten har en østlig utbredelse i Norge. Første hekkefunn i Telemark ble gjort i 2003 (står 2004 i referansen) (Solvang & Kjellemyr 2007). Når kommer det første hekkefunnet i Aust-Agder?

Vandrefalk (*Falco peregrinus*)

Arendal	GH	Konstatert, men mislykket hekking i 2008 (Jan E. Gunnensen) (Sak 64/08)
Birkenes 1	GH	Konstatert, men mislykket hekking på ny lokalitet i 2007 (Jarle Aas-Hansen, Jan E. Gunnensen, Leif Gunleifsen) (Sak 65/08)
	GH	Konstatert hekking i 2008 (Sak 66/08).
Bygland 3	GH	Konstatert hekking i 2008 (Sak 67/08)
Evje og Hornnes	GH	Konstatert hekking i 2008 (Sak 68/08)
Grimstad 1	GH	Konstatert hekking i 2008 (Leif Gunleifsen, Steinar Terjesen) (Sak 69/08)
Grimstad 2	GH	Konstatert hekking i 2008 (Leif Gunleifsen, Steinar Terjesen) (Sak 70/08)

Lillesand	GH	Konstatert hekking i 2008 (Jarle Aas-Hansen, Steinar Terjesen) (Sak 71/08)
Risør 1	GH	Konstatert hekking i 2008 (Jan E. Gunnersen) (Sak 72/08)
Tvedestrand	GH	Konstatert, men mislykket hekking i 2008 (Jan E. Gunnersen) (Sak 73/08)
Valle 1	GH	Konstatert hekking i 2008 (Sak 74/08)
Valle 2	GH	Konstatert hekking i 2008, men ukjent resultat (Sak 75/08)
Valle 3	GH	Konstatert hekking på ny lokalitet i 2008 (Steinar Terjesen, Jan E. Gunnersen, Leif Gunleifsen) (Sak 76/08)
Åmli	GH	Konstatert hekking i 2008 (Jan E. Gunnersen, Leif Gunleifsen) (Sak 77/08)

Med konstatert hekking menes at man vet at egg er lagt på den aktuelle lokaliteten. Unger er kommet på vingene på en lokalitet hvis annet ikke er nevnt. Observatører er Leif Gunleifsen, Jan E. Gunnersen, Steinar Terjesen, Jarle Aas-Hansen og Svein Haakonseth der annet ikke er oppgitt. I kommuner med flere hekkelokaliteter så er lokalitetene nummerert. I tillegg vet man at det var etablert par på to lokaliteter til i fylket i 2008 (Bygland 1 og 2), uten at man har kunnet slå fast hekkeforløpet. Lokaliteten i Birkenes ble forstyrret av folk i 2007, og dette var i alle fall en medvirkende årsak til at hekkingen mislyktes.

Jaktfalk (*Falco rusticolus*)

Bykle	G°	1 ungfugl Heddevatn sør 08.07.1998 (Roald Bengtson, Arvid Johnsen) (Sak 25/08)
Valle	G°	1 ungfugl Kaldheimsheii 19.06.2002 (Roald Bengtson, Arvid Johnsen) (Sak 26/08)

Som vanlig dreier det seg om funn fra Setesdalsheiene. Disse to ungfuglene er et resultat av to av de fåtallige hekkingene av arten i området. Pfaff & Bengtson (1995) anslår fylkets hekkebestand til mellom fem og femten par årlig. Antall par som går til hekking varierer med næringstilgangen.

Vaktel (*Coturnix coturnix*)

Grimstad	G°	1 sy. Saulekilen 22.05.2008 (Arvid Johnsen) (Sak 28/08)

Vaktel opptrer trolig årvisst hos oss selv om den ikke innrapporteres hvert år. Det kan i noen tilfeller også dreie seg om rømte fangenskapsfugler.

Åkerrikse (*Crex crex*)

Arendal	G°	1 sy. Brømnes, Austre Moland, 1-2 uker ultimo mai 2008 (Tore Ingvald Brømnes, Åsmund Åndal, Nils Åge Vikingsdal, Kåre Grødum) (Sak 29/08)
	G°	1 sy. Løddesøl primo juni 2008 (Kjell Taule) (Sak 30/08)

Grimstad	G°	1 sy. Havstad, Landvikvannet, 20.-27.05.2008 (Trond Rafoss, Jan Helge Kjøstvedt) (Sak 31/08)
	G°	2 sy. Reddal 26.-27.05.2008 (Jan Helge Kjøstvedt) (Sak 32/08)
Tvedestrand	G°	1 individ Gåstjennsletta 20.09.2008 (Erling Lilleholt, Arne Harveland) (Sak 33/08)

En solid bestenotering med hele fem syngende hanner samme sesong. Årene som kommer vil vise om et var tilfeldig. I tillegg er det ennå 1-2 fugler som trolig ikke er rapportert inn, men det kan dreie seg om forflytninger av de ovenfornevnte. Tørr forsommer førte til tidlig førsteslåt, og dermed forsvant fuglene relativt fort fra lokalitetene. Det foreligger ikke mistanke om hekkinger eller hekkforsøk. Det uvanlige funnet fra Tvedestrand, der fuglen ble oppdaget under andreslått, dreier seg trolig om et individ på høsttrekk.

Temmincksnipe (*Calidris temminckii*)

Grimstad G* 1 individ Søm 23.08.2008 (Arvid Johnsen, Rune Skåland) (Sak 34/08)

Også det 6. funnet av denne lille vaderen i fylket vårt ble gjort i normal trekketid. Den ble observert en dag senere enn forrige fugl i 2006 (Kjøstvedt 2007).

Kvartbekkasin (*Lymnocyptes minimus*)

Grimstad G* 1 individ Vessøya, Søm, 01.05.2008 (Rune Skåland, Arvid Johnsen) (Sak 35/08)

Arten påtreffes hos oss under trekket vår og høst. Forrige observasjon var fra fylkets beste rastelokalitet for trekkende kvartbekkasin om høsten; 2 individer, Bjoråvika, Evje og Hornnes, 14.10.2005 (Lislevand 2006). Om våren ser arten derimot stort sett ut til å opptre langs kysten slik som denne fuglen fra Grimstad.

Svarthalespove (*Limosa limosa*)

Grimstad G* 1 rastende Kringlene 14.09.2008 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 36/08)

Det 7. funnet av svarthalespove i Aust-Agder. Arten opptrer hos oss på trekket vår og høst og er trolig noe oversett.

Sotsnipe (*Tringa erythropus*)

Grimstad G° 1 individ Ruakerkilen 24.08-01.09.2007 (Arvid Johnsen) (Sak 37/08)
 G° 1 individ Søm 21.-24.08.2008 (Arvid Johnsen) (Sak 38/08)
 G* 1 1K Søm 09.-12.09.2008 (Arvid Johnsen, Rune Skåland, Arild Pfaff, Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 39/08)

Et knippe sotsnipefunn i normal trekketid om høsten.

Storjo (*Catharacta skua*)

Risør G° 1 individ trakk syd Sildodden 14.06.2008 (Fred W. Christoffersen) (Sak 42/08)

Tidlige sommerfunn av storjo er sjelden vare i Aust-Agder. Vanligvis er juli-august beste tiden for trekkende storjoer langs kysten vår.

Tyvjo (*Stercorarius paraciticus*)

- Grimstad G° 1 individ trakk sørvest ved Hasseltangen 23.09.2007 (Arvid Johnsen) (Sak 40/08)
- Risør G° 2 lyse individer og ett mørkt ved Sildodden 18.07.2008 (Fred W. Christoffersen) (Sak 41/08)

Det går lang tid mellom hver gang så mange tyvjo presenteres i samme rapport. Men leter man etter den på trekklokaliteter langs kysten vår til rett tid og under gunstige værforhold så bør vi kunne greie å påvise den oftere.

Polarmåke (*Larus hyperboreus*)

- Arendal G* Ett stasjonært individ (2K) Barbu 01.01-09.04.2008 (Rune Skåland, Rolf Jørn Fjærbu, Geir A. Homme, Jan Helge Kjøstvedt m.fl.) (Sak 43/08)

Aust-Agder står fremdeles bokført med seks polarmåker, siden denne fuglen ble oppdaget i desember 2007 og dermed ikke regnes som et nytt funn.

Grønlandsmåke (*Larus glaucooides*)

- Arendal G* Ett stasjonært individ (2K) Barbu 01.01.-24.04.2008 (Per Kristensen, Rolf Jørn Fjærbu, Geir A. Homme, Tollef Hellenen, Jan H. Kjøstvedt m.fl.) (Sak 44/08)
- Grimstad G* Ett stasjonært 1 K individ (1K) Grimstad havn 30.11.2008 (Morten Helberg, Klaus Torland) (Sak 45/08)

Barbufuglen ble oppdaget i desember 2007 og er dermed ikke noe nytt funn. Fuglen fra Grimstad havn er derimot Aust-Agders 6. grønlandsmåke. Alle fuglene har vært ungfugler (i sin første vinter). På landsbasis opptrer polarmåke langt oftere enn grønlandsmåke (Reinsborg m.fl. 2008a,b), men hos oss er de omtrent like sjeldne.

Splitterne (*Sterna sandvicensis*)

- Risør G° 1 ad. trakk syd Sildodden 11.07.2008 (Fred W. Christoffersen) (Sak 46/08)

Kun det 6. funnet i Aust-Agder av en art som nok er underrapportert hos oss. Eksempelvis ble 139 individer innrapportert i Norge i 2004, og to hekkefunn ble gjort, henholdsvis i Rogaland og Østfold (Reinsborg m.fl. 2008b). Denne terna påtreffes normalt sommerstid i Sør-Norge. Forrige funn hos oss var fra Lyngør, Tvedestrand, 16.06.2002 (Lislevand 2003).

Turteldue (*Streptopelia turtur*)

- Grimstad G° 1 individ Engene kirke 17.-18.10.2007 (Arvid Johnsen) (Sak 47/08)

Funn nr. 11 av turteldue i Aust-Agder. Forrige funn var ved Mollestad i Birkenes i mai 2004 (Lislevand 2006). Arten påtreffes i Norge regelmessig under trekket vår og høst. Denne fuglen dukket opp litt senere enn det som er vanlig på høsten.

Hærfugl (*Upupa epops*)

Bykle G° 1 individ Bykle sentrum 21.09.2007 (Knut Kiland) (Sak 48/08)

Funn nr. 22 av hærfugl i Aust-Agder ble, i likhet med de to forrige fra Evje og Hornnes våren 2005 (Lislevand 2006), gjort i Setesdal. Det virker som denne dalen har en egen tiltrekning på denne fuglen for minst 8 av funnene i Aust-Agder er gjort her. I hele Norge ble det eksempelvis i 2004 gjort 12 funn av hærfugl hvorav 10 på høsten (Reinsborg m.fl. 2008b).

Fjellerke (*Eremophila alpestris*)

Grimstad G° 1-2 individer Søm 03.-06.10.2007 (Arvid Johnsen) (Sak 49/08)

G° 1-2 individer Søm 29.04-01.05.2008 (Arvid Johnsen, Rune Skåland, Geir Homme) (Sak 50/08)

Fjellerke sees normalt hos oss om våren på trekket, men her har vi også fått inn en observasjon fra høsttrekket. I Norge sett under ett er det motsatt. Både i 2003 og 2004 ble det sett klart flest fjellerker om høsten (Reinsborg m.fl. 2008a,b).

Svartryggerle *Motacilla alba yarrellii*

Arendal G* 1 ind. Bjellandstrand, Tromøy, 06.12.2008 (Per Kristensen) (Sak 53/08)

Grimstad G* 1 1K Søm 09. og 26.04, samt 06.05. 2008 (Arvid Johnsen, Rune Skåland, Per Kristensen, Rolf Jørn Fjærbu, Geir A. Homme) (Sak 52/08)

Svartryggerla observeres nesten årvisst hos oss på vårtrekket, men disse to avvek fra normalen. Fuglen på Søm holdt seg stasjonær over lang tid og kan muligens ha gått til hekking sammen med ei linerle, mens Tromøyfuglen var et tidlig vinterfunn. Bilder av sistnevnte ble for øvrig oversendt NSKF for konsultasjon. Muligheten er tilstede for at det kan dreie seg om en hybrid (krysning mellom linerle og svartryggerle).

Engelsk gulerle (*Motacilla flava flavissima*)

Arendal G° 1 hann Nedenessletta 03.05.2008 (Arvid Johnsen) (Sak 51/08)

Endelig fikk vi det andre funnet denne britiske underarten av gulerle som også har en liten forekomst i Sørvest-Norge. Den er nok noe underrapportert hos oss for vi må helt tilbake til Jan Michaelsens observasjon av en hann ved Skottevik vest i Lillesand kommune 30.04.1983 for å finne den forrige (Lislevand 1994). I 2004 ble 23 individer av denne underarten av gulerle innrapportert i Norge på kyststrekningen Rogaland til Østfold, og to hekkefunn ble gjort på Lista (Reinsborg 2008b).

Svartrødstjert (*Phoenicurus ochruros*)

Arendal	G°	1 hann Nedenes 30.10.2008 (Arvid Johnsen) (Sak 54/08)
Grimstad	G°	1 hann Søm 30.03.2008 (Arvid Johnsen) (Sak 55/08)
	G°	1 individ Hasseltangen ca. 01.04.2008 (Arild Pfaff) (Sak 57/08)
	G*	1 hunn Søm 27.04.2008 (Arvid Johnsen, Tom Larsen) (Sak 56/08)
Lillesand	G°	1 individ Ribe, Høvåg, 30.03.2008 (Jan Michaelsen) (Sak 58/08)

Etter noen magre år ble 2008 det beste noensinne for arten i Aust-Agder med funn nr. 22-26, og som vanlig gjøres det flest funn om våren. Antallet gjenspeiler kanskje hva man i et normalår kan forvente av svartrødstjert i fylket når de beste lokalitetene dekkes godt, men det må nok antas at antallet svinger noe fra år til år på grunn av varierende værforhold i trekktiden. Når gjøres neste hekkefunn?

Svartstrupe (*Saxicola torquata*)

Arendal	G°	1 hunn Bjellandstrand, Tromøy, 27.04.2008 (Lars Erik Johannessen, Jan H. Kjøstvedt, Tore Gryting Andersen, Inge Selås, Gunhild Martinsen, Rune Skåland, Inger Berggren, Heidi Lillehammer) (Sak 59/08)
Lillesand	G*	1 hann Brekkestø 16.03.2008 (Jan Helge Kjøstvedt, Jannicke Kjøstvedt) (Sak 60/08)

Funn nr. 8 og 9 i fylket. En observasjon før og en etter normalen som hos oss er siste uka i mars. Svartstrupe hekker fåtallig på Vestlandet sør til og med Vest-Agder. På Lista fikk ett par fram to ungekull i 2004 (Reinsborg m.fl. 2008b).

Stillits (*Carduelis carduelis*)

Grimstad	G°	1-2 ad. Reddal 01.05.2003 (Espen Sundet Nilsen) (Sak 61/08)

Når det gjelder nyere observasjoner av stillits i Aust-Agder, så er det bare hekkefunn som skal beskrives og godkjennes.

Rettelse i LRSK-rapport nr. 10 (Lislevand 2006):

1 F sivhauk ved Reddalsvann, Grimstad kommune, 02.08.2002 (Pål Repstad) (Sak 19/05)
 Observatøren har påpekt at rett lokalitet skal være Temse i samme kommune.

Observasjoner godkjent av NSKF

Svartglente (*Milvus migrans*)

Risør	G°	1 ad. Barmen 03.05.2008 (Fred W. Christoffersen) (Sak NSKF 178/2008)

Det 2. funnet av svartglente i Aust-Agder, etter at arten første gang ble sett ved Karterød i Austre Moland, Arendal, i mai 1997 (Steel 2001). Dette er en art som en må forvente opptrer sporadisk og kanskje årlig på trekk gjennom fylket. Eksempelvis ble det i 2006 godkjent 6 svartglenteobservasjoner i Norge hvorav 5 var fra kyststrekningen Østfold-Hordaland og alle var fra perioden mai-september (Olsen m.fl. 2008).

Polarsvømmesnipe (*Phalaropus fulicarius*)

Risør G° 1 individ Kristisgrunn 19.09.2007 (Arild Omberg)
(Sak NSKF 416/2007)

Kun det 2. godkjente funnet i Aust-Agder av en nordlig hekkefugl som normalt påtreffes i beskjedne antall om høsten langs norskekysten. Det første funnet i fylket stammer fra Lillesand havn 31.12.1990 og er beskrevet av Lislevand (2000). I 2006 er kun 3 polarsvømmesniper godkjent i Norge, alle fra sein høst/tidlig vinter (Olsen m.fl. 2008). Fra og med 2009 er polarsvømmesnipe nedjustert til LRSK-art.

Dverglerke (*Calandrella brachydactyla*)

Lillesand G° 1 individ Brekkestømyra, Justøy, 24.11.2003 (Espen S. Nilsen)
(Sak NSKF 154/2004)

Første funn i Aust-Agder. Observasjonen har lenge vært godkjent, men er ikke tidligere publisert siden kjennelsen ble feilsendt til LRSK-Vest-Agder. Se annet sted i bladet for beskrivelse av omstendighetene rundt funnet. I 2006 ble 5 individer observert i Norge langs kysten fra Vest-Agder til Møre og Romsdal, 4 av dem om våren. I 2004 ble 8 individer godkjent, men aller flest var det i 1995 med 9 funn (Olsen m.fl. 2008). Vi har med andre ord å gjøre med en sjelden gjest.

Litteratur

Fjærbu, R.J. & Kjøstvedt, J.H. 2008. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK rapport nr. 12. *Fugler i Aust-Agder* **37**: 4-16.

Kjøstvedt, J.H. 2007. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK rapport nr. 11. *Fugler i Aust-Agder* **36**: 20-31.

Lislevand, T. 1994. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 2. *Larus marinus* **23**: 31-41.

Lislevand, T. 2000. Polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius* funnet i Aust-Agder. *Larus marinus* **29**: 110-111.

Lislevand, T. 2003. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK rapport nr. 8. *Fugler i Aust-Agder* **32**: 21-35.

Lislevand, T. 2006. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK rapport nr. 10. *Fugler i Aust-Agder* **35**: 13-26.

Mjøs, A. T. 2002. Revurdering av eldre funn og endringer på den norske fuglelisten. *Ornis Norvegica* **25**: 64-92.

Olsen, T.A., Tveit, B.O., Bunes, V. & Mjølshnes, K.R. 2008. Sjeldne fugler i Norge i 2006. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl. *Ornis norvegica* **31**: 48-97.

Pfaff, A. & Bengtson, R. 1995. *Truete virveldyr i Aust-Agder*. Biologisk Institutt,

Universitetet i Oslo. 143 s.

Ree, V. & Gjershaug, J.O. 1994. Systematisk navneliste for norske fugler. Ajourført pr. 1.1.1994. S. 511-527 i: Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.). *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu. 551 s.

Reinsborg, T., Dahl, E.L, Kamsvåg, C. Rudolfsen, G., Shimmings, P. og Størkersen, Ø.R. 2008a. Fugler i Norge 2003. Rapport fra Norsk faunakomite for fugl. *Ornis Norvegica* **31**: 4-47.

Reinsborg, T. Berge, T., Dahl, E.L, Kamsvåg, C. og Størkersen, Ø.R. 2008b. Fugler i Norge 2004. Rapport fra Norsk faunakomite for fugl. *Ornis Norvegica* **31**: 132-171.

Solvang, Rune & Kjellemyr, Bjørn. 2007. Fuglerapport for Telemark 2003-2005. Fugler i Telemark **36**: 11-36.

Steel, Christian. 2001. Den første svartglente *Milvus migrans* i Aust-Agder. *Larus marinus* **30**: 126-127.